

Jak mi EU změnila život?

Už třikrát jsem vycestovala na mezinárodní projekt v rámci programu Erasmus+ Evropské unie. Už třikrát mi dala Evropská unie možnost poznávat nové kultury, novou zemi, lidi a nechat se obohatit jejich názory ovlivňované i rozdílností prostředí, ve kterých jsme vyrůstali. Pokaždé to bylo na deset dní, které byly krásné a nezapomenutelné nejen proto, že jsem měla možnost strávit se svými přáteli několik dní v jiné zemi, ale hlavně proto, že mi ona země dala příležitost poznat nové přátele. Byly to dny plné neformálního vzdělávání na dané téma, sblížovacích her a aktivit, poznávání krásné přírody a památek a hlavně ze začátku ostýchavého, ale postupem času čím dál více nedočkavého a zvědavého navazování kontaktů s lidmi, jejichž mateřský jazyk, kultura, záliby i vnímání světa jsou jiné, ale přesto (nebo právě proto) jsme se z nějakého důvodu nemohli konverzaci s nimi nabažít.

Můj první projekt se konal v České republice a spíš než nezapomenutelným zážitkem byl důležitým odrazovým můstkem k jiným nezapomenutelným zážitkům. Byl to malý projekt, kterého se zúčastnili pouze Slovinci, Slováci a Češi a možná kvůli až přílišné kulturní blízkosti či nepříliš velké jazykové bariéře především mezi Slováky a Čechy neznamenal tento týden v mém životě nějaký zlom v mém vnímání ostatních národů a zemí. Přesto jsem už ochutnala ten pocit vzrušení a zvědavosti v přítomnosti někoho, kdo, ač mi může být povahově i názorově podobnější než kterýkoli Čech, stále odhaluje tu část duše, která je poznamenána jiným jazykem, zvyky a národní výchovou.

S radostí jsem se tedy o tři čtvrtě roku později přihlásila na projekt do Polska, kterého se zúčastnili Češi, Poláci, Chorvati, Ukrajinci a Rusové. Přestože se jednalo o národy slovanské, kulturní a jazykové propasti, které se v průběhu historie neustále zvětšují a prohlubují, nám brzy jasně ukázaly, že budeme tímto projektem obohaceni stejně, jako kdyby se ho zúčastnily národy sobě naprosto vzdálené. Porovnávání našich jazyků a snaha dorozumět se i s těmi, kteří nemluvili anglicky, byly kouzelné především pro ty, kteří chovají své ambice v lingvistice, ale také pro ty, kteří byli pouze nadšeni snahou a ochotou se dorozumět se všemi. Workshopy a přednášky nás obohatily o nové vědomosti a večerní hry a aktivity v nás opět probudily malé děti nezátížené předsudky, myšlením ostatních či děním ve světě. Každý večer se navíc konal národní večer, ve kterém vždy jedna skupina představila svou zemi prostřednictvím jídla, hudby, tance, historie či zábavných faktů. Všechny nás to na tu chvíli oprostilo od toho národního egoismu a očima připoutání k Ukrajincům v tradičních krojích či Chorvatům s domácím paprikovým sýrem jsme

oceňovali kulturu a historii každého z našich národů. V tu chvíli jsem si já, jako člověk, který odsuzuje provokativní vyzdvihování jediné země a přehnaný patriotismus, uvědomila, že by se žádný z přítomných neodvážil říci, že jeho země je ta nejlepší- a to zkrátka proto, že v té mezinárodní společnosti, krásné především svou pestrostí a roztočivostí jednotlivých zvyků a obyčejů, si všichni uvědomovali, že vyzdvihování jedné země by narušilo to krásné porozumění a oceňování ostatních kultur a ten nádherný celek zemí, které jsou všechny dobré a špatné svým vlastním způsobem a nikdy ne více či méně než ostatní.

Kdybych však měla jmenovat jeden moment, který nás všechny sblížil a díky kterému jsme si uvědomili, že naše myšlení, názory a vnímání konfliktů nemusí být nutně závislé na rozšířeném způsobu výchovy v našich zemích a naší oficiální politice, byl by to ten moment, kdy se Ukrajinci rozhodli mluvit v rámci svého národního večera o dění na Ukrajině. Celý týden jsme napjatě očekávali konflikt mezi oběma skupinami, ale nestalo se tomu tak. Naopak se k sobě celý týden chovali nanejvýš zdvořile a laskavě, o to více jsme byli překvapeni, když se o tom Ukrajinci rozhodli mluvit. Přestože však v místnosti seděla pětičlenná skupinka Rusů, ani jeden z Ukrajinců se na ně nepodíval se zlobou v očích a ani jednou jsme nezaznamenali ve vyprávění jakýkoli záchvěv zloby vůči všem Rusům. Ukrajinci nám ukázali, jak negeneralizovat a oprostít se od té nesmyslné zloby vůči celým skupinám, zatímco Rusové nám svým následným proslovem ukázali, že si takové chování skutečně zasloužili. Vyjádřili lítost a svým odsouzením ruského zásahu nám ukázali, že každý se nemusí držet toho, co si většina společnosti myslí, že je správné, a zkrátka myslet ne jako Rus, ne jako Ukrajinec, ale jako člověk.

Zatímco mi však pobyt v Polsku ukázal obecnou rozdílnost a podobnost nás všech a utvrdil mě v odsuzování předsudků, stereotypů a kolektivní viny, můj prosincový projekt v Rumunsku mě ovlivnil daleko více. Vliv na to měl i fakt, že většina účastníků byla již dávno dospělá a rozhodná ve svých názorech a postojích, ale také to, že jsme všichni pocházeli z navzájem vzdálenějších zemí a prostředí. Setkali jsme se s Turky, Španěly, Rumuny, Maltány, Chorvaty a Makedonci. Těchto deset dní mi nedalo nic obecného či zobecňujícího- byly to do noci trávající konverzace na všechna témata a to od vegetariánství a náboženství až po úvahách o míru, válce a dvojím metru. Zjistila jsem názory sice malé části z těch čtyřiceti pěti lidí, ale stále jsem nemohla být spokojená s tím, že jsem je poznala do hloubky, protože tam i na konci těch deseti dní bylo tolik nevyřčeného a nezjištěného, že jsem i přemýšlela, že bych zkrátka neodjela. V našich konverzacích se prolínaly naše morální zásady a neovlivnitelné a neměnitelné vrozené myšlení s našimi zkušenostmi, vlivem našich zemí a prostředí, ze kterých pocházíme, a ta hranice

nás samých a našich kultur mě za tu celou dobu ani na chvíli nepřestala fascinovat. Ačkoli byl projekt v Rumunsku také plný návštěv měst a hradů, přednášek a aktivit, přeci to nebyly nikdy ty chvíle, které mě obohatily nejvíce. Ty chvíle, které mi daly podnět k přemýšlení na několik dalších týdnů, ty, které mě samotnou ovlivnily do takové míry, že jsem tomu nebyla ochotna uvěřit, to byly ony konverzace trvající v průběhu celého dne o přestávkách na čaj a od devíti večer do půl čtvrté ráno v kuse.

Potkávejme lidi z dalekých končin světa. Přestože můžeme díky jedinečnosti člověka být mnohem více obohaceni naším sousedem či lidmi, které potkáváme dennodenně bez vědomí toho, že oni jsou těmi, kteří by znamenali důležitý přelom v našich životech, ten potenciál toho nadšení a ohromení z někoho je pro nás díky nevyrůstání ve stejném prostředí mnohem vyšší u Nora, Albánce či Nepálce. Každý, koho kdy potkáme, ví něco, co my nevíme a myslí si o něčem něco jiného než my, nevyjímaje tu paní, která si s námi kupuje rohlíky- přesto je to množství rozdílných vědomostí a názorů povětšinou větší u lidí, kteří byli společností vždy vedeni k něčemu jinému než my. A to není nevýhoda setkávání se s nimi, naopak je to neskutečná výhoda. Poznáním ostatních lidí a kultur si uvědomíme, že nic nelze generalizovat a že i ty věci, o kterých jsme si mohli být vždy naprosto jisti, se pro nás mohou změnit. Nezobecňováním se odnaučíme extremistickým sklonům a budeme o krok blíže k ideální a tolerantní společnosti, která nepovažuje za cíl stejnost a jednotvárnost, ale tu nádhernou a kouzelnou různorodost ve všem, kam se podíváme. Poznáním těchto lidí se v pohledu na ostatní staneme těmi, kterými bychom všichni být měli, ale mluvením s nimi a snahou jim i přes tu propast porozumět získáme něco mnohem víc. Tak rozdílné a překvapivé myšlenky jiných ovlivní i naše vlastní myšlení a přetvoří náš pohled na nás samé. Nezáskáme tedy jenom něco v pohledu na ostatní lidi, ale i na svět a hlavně na sebe, na svou vlastní osobnost. A to je zkušenost, která je k nezaplacení.

Ano, Evropská unie mi tedy změnila život doopravdy neuvěřitelným způsobem a mění ho dalším tisícům a milionům neustále i v tuto chvíli. Každou chvíli učí mladé lidi z celé Evropy poznávání jiných kultur a zbavení se strachu z jejich přijmutí. Proto kdykoli, když mám možnost, tak Evropskou unii nadšeně obhajuji. Protože co může být lepšího než tvoření lepší a krásnější budoucnosti prostřednictvím mladých lidí bez předsudků a ochotných změnit svět?

Eliška Andršová

G, SOŠE, SOU Kaplice